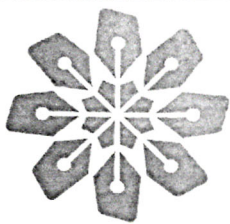

5.3.18. gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Telekanalların ailə dəyərlərinin qorunmasında rolu

Qulu Məhərrəmli: "Yayım siyasətində ictimai maraq əsas götürülməli, reyting xatirinə cəmiyyətin mənavi dəyərlərinə zidd məzmunun təqdim olunmasına yol verilməməlidir"

Kütləvi informasiya vasitələrində ailə institutunun qorunması, gender bərabərliyinin düzgün təqdim olunması və demoqrafik inkişafı ilə bağlı mövzuların milli-mənavi dəyərlərə uyğun şəkildə işıqlandırılması mühüm amildir. Media cəmiyyətin sosial şüuruna birbaşa təsir göstərən əsas vasitələrdən biridir. Ailə institutunu zəiflədən, qeyri-etik davranışları təşviq edən və ya gender münasibətlərini təhrif olunmuş formada təqdim edən proqramlar ictimai narazılıq doğurur və sosial sabitliyə mənfi təsir göstərə bilər.

Son günlər televiziya kanallarında ailə dəyərlərinə zidd hesab edilən bəzi verilişlərin bağlanması cəmiyyətdə müsbət qarşılanıb.

Ekspertlər də hesab edir ki, media cəmiyyət üçün nümunə formalaşdırıcı əsas platformalardan biridir. Əgər efirdə təqdim olunan məzmun etik normalardan kənar, kobud ifadələrlə zəngindir və ya xüsusilə yeniyetmə və gənclərin dünyagörüşünə təsir edə bilər. Ailə münasibətlərinin hörmət, sədaqət və məsuliyyət kimi dəyərlər üzərində qurulması əvəzinə, əyləncə və müvəqqəti münasibətlər prizmasından təqdim olunması ailə modelinin ictimai şüurda zəifləməsinə səbəb ola bilər. Həmçinin bəzi məzmunun geniş təbliği milli-mənavi

dəyərlərin arxa plana keçməsinə səbəb ola bilər. Halbuki televiziya maarifləndirici, estetik zövqü inkişaf etdirən və ailə institutunu möhkəmləndirən proqramlara üstünlük verməlidir.

Bəs necə edək ki, efirlərimizi ailə dəyərlərini dəqradasiyaya uğradan şit və bayağı verilişlərdən qoruyaq?

Teletənqidçi Qulu Məhərrəmli "Unikal" qəzetinə müsahibəsində bildirib ki, illərdir ailə-məişət mövzularının efirlərdən yığışdırılması məsələsi müzakirə olunur. Ancaq hələ də bu tip verilişlər efirlərdən nümayiş olunur.

"Uzun illərdir bu mövzuda danışılır. Ailə mövzularının ictimailəşməsinə qarşı tənqidlər olsa da, telekanallar bu cür davam edirlər. Ona görə də televiziyanın proqram siyasəti dəyişməlidir".

Teletənqidçi deyir ki, televiziyalarda əyləncəli verilişlər də olmalıdır: "Axsama qədər ancaq xəbər və ya şou vermək olmaz. Televiziya pul tələb edir. Reklam üçün verilişin reytingi olmalıdır. Bunun üçün də televiziya sahibkarlıq subyektlərindən maddi baxımdan, reklam mənasında asılıdır. Təbii ki, şou proqramları olmalıdır. Amma keyfiyyətli olmalıdır. Mən bu məsələdə çıxış yolunu peşəkarlığın artırılmasında görürəm".

Q. Məhərrəmli bildirir ki, kommersiya məqsədi olan yerdə yax-

şı veriliş hazırlamaq çətinidir.

Müsahibimiz efirdə müğənnilərin ailə məsələlərinin gündəmə gətirilməsinin, onların şəxsi həyatı ilə bağlı aparıcılar tərəfindən şantaj olunmasının yolverilməz olduğunu söyləyir. Q. Məhərrəmli bunun ekran qarşısında olan yeniyetmə və gənclərin, uşaqların tərbiyəsinə təsir etdiyini bildirir.

"Hazırda bəzi telekanallarda elə verilişlər var ki, aparıcı həm

layihənin rəhbəridir, həm də verilişin aparıcısıdır. Aparıcı verilişə tam nəzarət edəndə ciddi problem yaranır. Telekanal rəhbərliyi, məsul şəxslər də verilişə nəzarət etməlidir. Yoxsa hər şey aparıcının ixtiyarına verilərsə efirə nəzarət itir. Aparıcı verilişə gələcək müğənniləri, səslənəcək ifaları özü seçərsə, onlarla efirdə istədiyi kimi davranarsa, bu peşəkarlıqdan uzaqdır. Belə halların qarşısı mütləq alınmalıdır!" deyir Q. Məhərrəmli bildirir.

Həmsöhbətimiz əlavə edib ki, televiziya məkanında etik normaların qorunması üçün müvafiq qurumların nəzarət mexanizmləri daha da gücləndirilməlidir. Yayım siyasətində ictimai maraq əsas götürülməli, reyting xatirinə cəmiyyətin mənavi dəyərlərinə zidd məzmunun təqdim olunmasına yol verilməməlidir: "Televiziya yalnız əyləncə vasitəsi deyil, həm də ictimai rəy və gənclərin formalaşmasına təsir edən mühüm informasiya platformasıdır. Bu baxımdan efirdə yayımlanan hər bir veriliş maarifləndirici və tərbiyəvi funksiyalı da nəzərə alınmalıdır. Televiziya sahəsində çalışan aparıcı və redaktorların peşə hazırlığına xüsusi diqqət yetirilməlidir. Media etikası, ünsiyyət mədəniyyəti və psixoloji yanaşma sahəsində biliklərin artırılması efir mədəniyyətinin yüksəlməsinə töhfə verə bilər. Reyting uğrunda mübarizə çox zaman məzmunun səviyyəsinin aşağı düşməsinə səbəb olur. Halbuki uzunmüddətli perspektivdə təməssüsi etibarını qazanan məhz keyfiyyətli və məsuliyyətli yayım siyasətidir. Keyfiyyətsiz və etik cəhətdən kənar verilişlərə maraq azaldıqca, telekanallar da proqram siyasətini yenidən nəzərdən keçirməyə məcbur qalacaqlar. Televiziya təkcə kommersiya platforması deyil, həm də ictimai məsuliyyət daşıyan informasiya vasitəsidir. Bu baxımdan efirdə yayımlanan hər bir veriliş cəmiyyətin mənavi dəyərlərinə, milli mentalitə və etik normalara uyğun olmalıdır".

Gülşayə Məcid

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin ayırdığı maliyyə əsasında hazırlanır.